

ANUL XVI
Nr. 24 (581)
Sâmbătă
16 Iunie
1973
10 pagini
1 leu

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Luceafărul

Săptăminal editat de Uniunea Scriitorilor
din Republica Socialistă România

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

la întilnirea cu participanții la Conferința națională
a Uniunii artiștilor plastici, cu prilejul vizitării expoziției
„125 de ani de la revoluția din 1848 în România”

Stimați tovarășii,

Aș dori să încep — deși sînteți la sfîrșitul lucrărilor conferinței — prin a vă adresa salutul și felicitările Comitetului Central, ale Consiliului de Stat și guvernului, ale mele personal, pentru încheierea cu succes a conferinței pe țară a Uniunii artiștilor plastici. (Vii aplauze).

Am fost invitat de conducerea uniunii să particip la deschiderea conferinței. Nu am avut această posibilitate. Ne-am gândit, pînă la urmă, să mai aducem și aici unele inovații, să ne întilnim în cadrul acestei expoziții alcătuite de artiștii plastici în cinstea aniversării a 125 de ani de la revoluția din 1848. Cred că am făcut bine că am procedat în felul acesta, deoarece, vizitînd expoziția, am putut căpăta o imagine a ceea ce ați realizat, a ceea ce puteți realiza atunci cînd vă propuneți să dați expresie unor momente importante din istoria națională, să infățișați eroismul, lupta pentru o viață mai bună, mai dreaptă, pentru progres și civilizație a poporului nostru. Impresia pe care mi-am format-o despre expoziție este bună. Sint infățișate, prin imagini variate, momente importante, în stiluri deosebite. Ceea ce constituie însă caracteristica generală a expoziției, caracteristică ce corespunde orientărilor date de Congresul al X-lea și de Conferința Națională ale partidului, este că, folosindu-se stiluri și maniere diferite de expresie, s-au realizat lucrări bune, cu un conținut merit să servească educării poporului. Cred că această expoziție a reușit în mod minunat să dea expresie orientării date de Congresul al X-lea al partidului nostru. (Aplauze puternice).

Înțelegeți că mi-ar fi greu să spun ce mi-a plăcut mai mult. Mi-ar fi greu ca, în fața tuturor celor care au expus aici, să exprim preferințele mele. Pot spune însă că, în general, ați avut o orientare, cit și ca expresie artistică, mi-au plăcut mai toate lucrările. De aceea, aș dori să-i felicit călduros pe toți artiștii plastici care au contribuit la realizarea expoziției, care au creat lucrări consacrate acestui eveniment — chiar dacă ele nu sint expuse aici — propunîndu-și ca prin arta lor să evocă unul din marile momente ale istoriei României, și să le urez succese și mai mari în viitor. (Aplauze puternice).

Desigur, așa cum se întimplă întotdeauna, cînd vezi că se pot face lucruri bune începi să devii mai pretențios. Aș putea spune că în această situație mă găsesc eu acum. Comparativ cu expoziția pe care am văzut-o tot aci, cu citiva ani în urmă, pot spune că s-au făcut pași foarte mari, mai cu seamă în direcția redării unui conținut bogat de idei, într-o mare varietate de expresii. De aceea, aș dori să nu-mi luați în nume de rău dacă voi folosi momentul încheierii conferinței dumneavoastră și al deschiderii acestei minunate expoziții pentru a-mi exprima dorința, dorința conducerii noastre de partid, a întregului popor de a vedea noi opere de înaltă valoare educativă și artistică.

Avem în față o serie de mari evenimente legate de istoria luptei revoluționare a poporului nostru. Sărbătorim chiar în aceste zile 25 de ani de la naționalizare. Desigur, în citeva zile nu se mai poate fa-

ce nimic, dar chiar și peste un an lucrările inspirate din acest eveniment vor fi bine venite. Sper că vă veți angaja să faceți ceva în această privință. Anul viitor vom sărbători 30 de ani de la victoria insurecției naționale armate antifasciste. Așteptăm ca arta plastică să fie, de asemenea, prezentă la această mare aniversare, cel puțin cu același succes ca și la expoziția prezentă. Am dori, chiar mai mult.

Realizările, preocupările de astăzi ale României socialiste, munca de făurire a societății socialiste, multilateral dezvoltate, eroismul cu care întregul popor infăptuiește politica partidului nostru sint, fără îndoială, bogate și inepuizabile surse de inspirație. Sint convins că vă veți strădui să puneți în valoare acest bogat material faptic, acest puternic entuziasm de masă. După părerea mea, arta plastică are posibilități nelimitate de a realiza aceasta.

În politica internațională au loc, de asemenea, mari schimbări. Se obțin succese spre destindere, spre intensificarea colaborării între state. Iată, chiar ieri, la Helsinki, s-au încheiat cu succes lucrările pregătitoare ale Conferinței general-europene, stabilindu-se data de 3 iunie pentru conferința miniștrilor de externe. Începe deci conferința pentru securitatea europeană. Acesta este un succes deosebit de important al națiunilor europene — deci și al națiunii române — al tuturor națiunilor lumii. Ar trebui să vă gândiți să dați expresie prin arta dumneavoastră și acestor schimbări, năzuințelor popoarelor spre o lume mai dreaptă, mai bună, spre o lume a păcii. Iată ce surse de inspirație vă oferă viața.

Am dori ca, așa cum ați reușit acum să prezentați în această expoziție momente din trecutul mai îndepărtat al patriei noastre, să realizați în anii următori noi expoziții în care să fie oglindite momente din istoria de astăzi a poporului nostru, din prezentul vieții și muncii sale, imaginea felului în care se realizează programul partidului nostru. Totodată, să re- dați succesele popoarelor în lupta ce se duce astăzi pentru o lume mai bună, mai dreaptă, pentru destindere și pace pe plan internațional. Sper că ați cei mai în vîrstă, cei de vîrstă mijlocie cit și cei tineri — care s-au întrecut, aș putea spune, pentru a prezenta opere cit mai valoroase în această expoziție — se vor lua în continuare la întrecere pentru a da poporului opere și mai bune, și mai valoroase, pentru a contribui și pe această cale la ridicarea nivelului de cultură al maselor, la elevarea spirituală, la formarea gustului pentru frumos al oamenilor, la realizarea unei vieți mai bune pe pămîntul patriei noastre.

Sint convins că ne vom întilni la noi expoziții și mai mari și mai frumoase. Vă urez succes în activitatea dumneavoastră, urez comitetului pe care l-ați ales succes în îndrumarea activității de creație. Aceste succese depind de munca tuturor artiștilor plastici, de felul în care fiecare înțelege să servească poporul, prin tot ceea ce face. Văd că, într-adevăr, pe acest drum vrea fiecare să meargă, în felul său, servind poporul, cauza socialismului și păcii. (Aplauze puternice, prelungite).

PETRE BEDIVAN: Tribunii lui Avram Iancu

Artiștii plastici in Conferința națională

Precedată de ample și fructuoase dezbateri, Conferința Națională a Uniunii Artiștilor Plastici și-a desfășurat lucrările timp de trei zile (între 7 și 9 iunie) în Capitală. Întrunit în forul lor suprem, zădușii artiștilor frumoase au fost animați de dorința de a se confrunta, în primul rînd, cu exigențele estetice și etice ce emană direct din spiritualitatea, din idealul social-politic al omului de azi, făuritor al României Socialiste. Acesta a fost, fără îndoială, obiectivul central merit să polarizeze întreaga dezbateră. Chiar în ziua deschiderii Conferinței artiștii poporului Ion Jalea, președintele de onoare al U.A.P., formula în termeni deosebit de limperi — într-un interviu publicat în Scînteia — condiția specifică a artelor plastice contemporane din țara noastră. „Între altele, domnia-sa declara următoarele: „Artiștii noștri de azi sint de citeva ori mai numeroși decît în trecut, iar arta se dezvoltă acum în alte condiții și cu mult mai bine. Iată de ce plasticienii noștri de astăzi sint angajați într-o luptă impresionantă de afirmare a idealurilor acestei epoci pe care o trăim, luptă determinată și influențată de avîntul general al maselor de oameni din întreaga țară care se străduiesc spre un mîine mai bogat, mai frumos”.

Între-adevăr, ați raportul prezentat de conducerea Uniunii Artiștilor Plastici, cit și numeroasele lucrări de cuvînt ale participanților, constituie dovezi deosebite de concludente tocmai în acest sens, al evaluării și ritmării eforturilor depuse în ultimii ani de pictorii, sculptorii și graficienii noștri. Directivele Congresului al X-lea al Partidului Comunist Român și ale Conferinței Naționale a Partidului din 1972, s-au materializat astfel în lucrări numeroase, variate din punct de vedere tematic și ca orientare stilistică; ceea ce a dat posibilitatea întocmirii unor bilanșuri cu adevărat bogate, valoroase și ceea ce, totodată, deschide perspective de viitor pe deplin optimiste. Spiritul constructiv, responsabilitatea morală și vigoarea profesională, iată, asadar, atribuțiile cele mai de seamă caracteristice pasionanților confruntări din cadrul conferinței.

În ultima zi a lucrărilor, în ziua de 9 iunie, după alegerea oranelor de conducere a U.A.P., la sala „Dallés” din Capitală, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, Președintele Consiliului de Stat, s-a deschis expoziția jubiliară de artă plastică „125 de ani de la revoluția din 1848 în România”. Această expoziție reprezintă un nălbant omagiu pe care pictorii, sculptorii și graficienii de pe întreg cuprinsul țării îl aduc olovoazet aniversării, marilor înaintași celor ce au purtat steagul mișcării revoluționare pașoptiste și au deschis drum României moderne.

Cuvîntarea finută de tovarășul Nicolae Ceaușescu la deschiderea expoziției constituie un document de excepțională importanță — numai pentru că cităra le-a fost adresată — participanții la conferință — ci pentru orientarea întregii arte și culturi din țara noastră.

Red.

Istorie și poezie

Românii sub Mihai Voievod Viteazul de N. Bălcescu trebuia să fie — ne informează autorul într-o scrisoare către V. Alecsandri — o poezie istorică. Cercetarea documentelor și pasiunea ideologică l-au condus înspre studiu, spre biografie și narative. Dar elementul poetic nu a fost abandonat, ci absorbit în viziunea istoricului, ca și în modul său de expresie nu odată liric, de profet și de rapsod al națiunii, care conferă demonstrației un patetism și o înălțare. Ideea de libertate și de unitate națională, punct cardinal în crezul pașoptist, revell în Bălcescu un suflet arzător, copărtat la faptele eroului, pe care, fără să-l idolizeze, îl vede intruchipînd idealul de veacuri al poporului român însuși. Naratiunea, excelent în citeva poezie, în descrierea unor scene de bălăie, a unor momente de încordare psihologică sau a intrării triumfale a voievodului în Alba Iulia, este alcătuită în fapt dintr-o plasmă poetică, înrudită cu a celor mai de seamă poezi ai generației care pregătise revoluția. Mesianismul, credința într-un spirit al dreptății providențiale, întoarcerea spre trecutul istoric, spre mîrire și legendă, spre natură, spre „dubul național”, fac parte mai toate din programul Daciei literare, unele fiind prezente încă și mai înainte în scrierile lui I. Heliade Rădulescu. Bălcescu sintetizează în „poem” lui marile idei ale epocii, dîndu-le poate cel mai puternic suflu prin acel patriotism de o incomparabilă puritate, ca și prin virtuțile verbale și romantice.

Convins, ca și Grigore Ureche, că trecutul ascunde semnificații pîduitoare pentru urmași, istoricul, care îmbrățișase în stagiile lui pariziene misionarismul unui Lamennais, își începe naratiunea emoționat și piios: „Deschid sfînta carte unde se află încheșă gloria României, ca să pun înaintea ochilor fililor ei citeva pagini din viața eroică a părinților lor”. Timpurile de aducere aminte stau sub semnul providenței, ocrotitoare

simbolică, în concepția autorului, a dreptelor bălăii, a idealului național, care formează în esență obiectul pateticei demonstrații. „Voi arăta acele lupte urieșe pentru libertatea și unitatea națională, cu care românii sub povata celui mai vestit și mai mare din voievozii lor, încheiară veacul al XVI-lea...”. Ispitit mereu să compare trecutul cu prezentul (antiteză tipică și frecvent romantică), Bălcescu ne apare într-o pagină ca poet al ruinelor, în felul lui Cliviova, pe care îl și invocă, și al lui Grigore Alexandrescu. Umbrele voievozilor profilîndu-se pe zidurile năruite ale Tirgoviei stau împreună cu undele Ialomiței, mărturie gloriei apuse, ca și apere Otului în Umbra lui Mireea la Cozia.

Tema preromantică nu e dezvoltată în sensul celebrei „fortuna labilis”, ci a resurrecției patriotice: „Acest turn, ce mușchii, numai cu verdeața sa, împodobește, a scump noroilor ca un monument care le vorbește de timpuri lor de glorie și de mîrire. El a fost martor la atîtea triumfuri! El a văzut unul după altul, pe Mircea cel Bătrîn, Dracula-Vodă, Vlad Tepeș, Radul cel Mare, Radul de la Afumați, Mihai Viteazul și Matei Basarab, toți voievozii noștri cei mari și vestiti în pace și în război. Umbrele acestor eroici războinici par să vezi învolîndu-se simțuratic și tăcute împregiur aceste ruine; adierea vîntului ce suflă din Carpați, suierînd în pustul turn, ne pomenește numele lor, și undele mării ale Ialomiței pare a cînta necontenit cîntec de mîrire la gloria lor”. Această meditație, pe cîmpia de la Gălugăreni, bînzîndu-se pe aceeași antiteză trecut-prezent, îl face pe Bălcescu să împrumute glasul dureros al textelor biblice, al Ieremiadei Vechiului Testament: „Îmi ascunse atunci ochii cu mîlînie mele ca să nu mai văză această umiltoare privilegii și din inima-mi zdrobită scapă aceste cuvinte: „Dumnezeu părinților noștri ne-a părăsit! Părinții noștri ne-au blestemat!”.

Fără a-l trece cu vederea lui Mihai anumite erori politice (faptul de a nu fi desființat Iohănia), istoricul se simte atîsat afectiv de eroii și de vitejii lui. Îl înconjoară cu dragoste „pentru că a „ridicat steagul libertății”, dorînd „mîntuirea patriei”, și totodată îi împărtășește speranțele, îndoielile, temerile din timpul unei bălăii. Astfel, domnul „trimisese de dimineață să cheme lîngă dîmblă o ceață de pedestriime ce se afla departe de tabără... Sosea-va ea care la vreme?” (se întreabă autorul). Și mai împede, participarea lirică se vede în momentul de apogeu al domniei lui Mihai, cînd acesta realizează visul unității naționale și cînd istoricul se preschimbă a urmașii și a lui încoace, citînd al împlîmirilor, al decăderii și prăbușirii eroului. Concluziile sunt acum înmulate în durere, ca al revoluționarului patriot care-și dădea seama că se stînge fără a-și fi izbîndit gîndul. În amarnica meditație se aude parolul plînsului strigăci și vitregite istoric: „El (Mihai) o-apusese încă a încununa siderea sa d-abia ridicată și iată glasul cobitor al clopotului restrînit sună cu tărie, și din toate părțile, înverșunată, aleargă dusmănia săi mil de mii și toți întruna spre a-l dărima. Vai, căci nu ne-am putut aprigi aici, în cîntul triumfului nației române, oprînd împreună cu noi și timpul și istoria! Pentru ce, după draga povestire a atîtor norocite și mari izbîzni, să fim osîndiți a descrie și cruntetele noastre nenorociri?”.

„Poema” lui Bălcescu dobindeste în partea finală modulul de cîntec popular alterîndî expunerea istorică și meditația cu blestemul: „Astfel fu bălăia de la Mirăslău, această lîntă nenorocire, începătura și pricina tuturor celorlalte. Astfel nestatornicul noroc, în citeva ceasuri, ne răpi aceea ce ne dădese într-adeși ani și vitregite istoric: „El (Mihai) o-apusese încă a încununa siderea sa d-abia ridicată și iată glasul cobitor al clopotului restrînit sună cu tărie, și din toate părțile, înverșunată, aleargă dusmănia săi mil de mii și toți întruna spre a-l dărima. Vai, căci nu ne-am putut aprigi aici, în cîntul triumfului nației române, oprînd împreună cu noi și timpul și istoria! Pentru ce, după draga povestire a atîtor norocite și mari izbîzni, să fim osîndiți a descrie și cruntetele noastre nenorociri?”.

Poezia ruinelor și a trecutului, a dorului de libertate și a viziunilor providențiale, a unui erou excepțional și a antitezelor, a învolărilor și ieremiadelor, nu putea fi pe de-întregul romantică, așa cum este, fără elogiul naturii, ce nu-l rămîne indiferentă nici lui Bălcescu, spirit prin excelență istoric. Imaginea arhitectonică a peisajului transilvan, tîrîm fericit al Cănașului, este impunătoare prin sensibilitate, ca și prin tehnica descriptivă a autorului și prin armonia frazei, care o detașează de simpla descriere. Textul, cunoscut și antologic, merlîa a mai fi citat încă odată fie și fragmentar: „Pe culmea cea mai înaltă a munților Carpați, se întîrînd o țară mîndră și binecuvîntată, între toate țările semănate de Domnul per pămînt. Ea seamănă a fi un mîreț și lîntna palat, cap d-operă de arhitectură, unde sunt adunate și așezate cu măiestrie toate frumusețile naturale ce împodobesc celelalte ținuturi ale Europei, pe care nici ai să crezi că nu le aduce aminte. Întru de mîntuiește, precum zidul o cetate, toate această țară, și dintr-însul, lîl-colea, se disface întînzîndu-se pînă în centrul ei, ca niște valuri propicioare, mai multe șiruri de dealuri nalte și frumoase, mărețe pedestrele înverșunate, care vor să urce dintr-un loc de zăpăd peste văi și peste lunii. Aci stejarii, brazii și fagi trufăși înalta capul lor spre cer; și alături te afunzi într-o mare de grîu și porumb, din care nu se mai vede celui și călărețului. Oriîncotro te-îi uita vezi colorii felele, o muzică circulează, și tabloul cel mai înconfișător farmecă vederea. Sîntci prăpătoase, munți uriași, a căror vîrfuri mîngîie norii, păduri întincoase, lunci înverșinate, livezi mîroștoare, văi răcoase, gîrle a căror lîmpede apă lin curge printre cîmpurile înflorite, prărie rezată, care mugînd gîroznie să prăvălească în catacrațe, dintre acele amenințătoare stînci de plătră, care plac vederii și o spălmîntează totdeodată”.

Cu și Alecu Russo, Bălcescu ar fi dorit să scrie o Cîntare a României (de unde și bănuiala unora că el ar fi și autorul acesteia). Formația lui de istoric și de sociolog l-a determinat să elaboreze un studiu sub forma unei biografii, din păcate, neterminată. Dar viziunea, spiritul căerții, atîtul el retoric, de care s-a ocupat, cu binecunoscuta lui competență în materie, Tudor Vlaicu, aparțin unui poet. Reinviind figura lui Mihai Viteazul, simbolul cel mai elevat al unității noastre naționale, Bălcescu purta în suflet licoana sfîntă a patriei, ne care înțelegea s-o preamărească într-o operă fundamentală. În perspectiva epocii avîntate de la 1848, epocă de mari entuziasme și mari dăruiri, Românii sub Mihai Voievod Viteazul nu se relevă deopotrivă cu un îmn, ca o inspirată și mesianică poezie. Dincolo de expunerea savantă a relațiilor politice și sociale, a demersurilor diplomatice, a campaniilor militare, se aude, înflorită, o voce lirică, proleptînd istoria în planul sensibilității, preîncoind-o în difuziombi sau în elegii, într-o melodie gravă, în-sufletită, prevestitoare.

Vasile Nicolescu

Al. Sîndulescu

IN ACEST NUMĂR:

PROPUNERI PENTRU PARADIS
— interviu cu V. G. Paleolog
realizat de Sânziana Pop —

Alexandru Philippide :

„Puncte cardinale europene. Orizont romantic“; „Flori de poezie străină răsădite în românește“

In spatiul literaturii romane din ultimii cincizeci de ani, Alexandru Philippide se reliefează ca o personalitate de inalte importanta...

Intre 1920 si 1940 poezia romana ajunge la o infiorare care se poate compara cu aceea din ultimul sfert al secolului al XIX-lea...

Puncte cardinale europene. Orizont romantic este cel de al șaselea volum de „critică“ al poetului, a cărui aplicare spre răsirea estetică a fost și a rămas statornică...

construcție estetică. De-a lungul activității sale critice, Al. Philippide a dovedit o vastă disponibilitate pentru scriitorii din arii geografice și epoci istorice foarte diferite...

Nu e o mirare, așa stind lucrurile, că forma favorită (dacă nu unică) a scriitorului său critic este expunerea. Al. Philippide recurge neliturbat la bagajul de date legate de un scriitor...

Puncte cardinale europene... e, într-un fel, o inițiere în concepția lui Philippide asupra romanticismului în literatură o inițiere, totuși, în opera din marea autori ai lumii priviți sub specie romantică...

Cunoaștem din volume anterioare, mai ales din Considerații confortabile, un gând, frecvent rostit, al autorului, despre abaterile clasicii literaturii noastre și ale celei universale...

Ne facem o plăcere din retrăsurarea unui fenomen sau fenomenelor, a cărui rădăcină în românește vine de multă vreme. Pe vremea când Nădăruț și Măruț erau, în 30-40 s. până să se dea la mână...

Laudabila inițiativă a editurii Eminescu de a scoate un volum de traduceri datorate lui Al. Philippide unele din cele mai bune din cele cîte s-au făcut vreodată în românește...

Poezii „române“ nu sînt eșec reprezentativ, cel mai mare succes fiind cel din Răsădită în românește, versiune de multă vreme clasică în lumea traducătorilor româniști...

Ne facem o plăcere din retrăsurarea unui fenomen sau fenomenelor, a cărui rădăcină în românește vine de multă vreme. Pe vremea când Nădăruț și Măruț erau, în 30-40 s. până să se dea la mână...

Ilie Constantin

VASILE FLORESCU

Retorica și neoretica

Editura Academiei, 1973

Nu am căderea și nici, cu atât mai puțin, pretenția de a discuta excepționalul studiu al lui Vasile Florescu din punctul de vedere al specialiștilor în materie de retorică...

Retorica și neoretica este o pasiionantă carte de idei și probleme deosebite care păstrează riguros în limitele unui studiu științific de factură academică.

ELENA GHIRVU-CĂLIN

Alte culori, alte anotimpuri

Editura Ion Creangă, 1973

Interesul autoreal pentru personaje feminine cu psihologie tulburătoare observată încă din primele cărți semnate de Elena Ghirvu-Călin...

Retorica se naște în momentul în care aristocrația de tip gentilic cedează locului democrației, fiindcă Aristocrația este oligarhică, oligocrația este aristocratică...

Ilie Constantin

punct și virgulă

„Cronica“ (nr. 23 a.c.)

Din sumarul acestui număr al săptăminalului iegan, o atenție aparte se cuvine acordată sectorului de critică, în general divers și interesant...

De la Faguet la Drăgon Cum cartea lui Mihai Drăgan despre B. P. Hasdeu a început de curând să fie o carte oarecare...

Tăcerea D.G.O.D.P. În v. 13 din 12 mai a.c. al revistei noastre a publicat scrierile critice...

EFTIMIE BARLEANU / Grupul revoluționarilor de la Minjina

De la Faguet la Drăgon Cum cartea lui Mihai Drăgan despre B. P. Hasdeu a început de curând să fie o carte oarecare...

EDITURA „CARTEA ROMÂNEASCĂ“ — ILIE CONSTANTIN : „A doua carte despre poezii“, critică — 296 pag., 8,50 lei.

EDITURA „MINERVA“ — MIHAIL STRAJE : „Dicționar de pseudonime, alonime, anagrame, astero-nime, criptomonime ale scriitorilor și publiciștilor români“ — XXIV+812 pag., 32 lei.

EDITURA „EMINESCU“ — ZOE DUMITRESCU-RUSULENGA : „Valori și echivalențe umanistice“...

EDITURA „MERIDIANE“ — „Mascova“ text de Alexandru Stark, 121 ilustrații (24 color) — 128 pag., 50 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — ALEXANDRU POPESCU TAIR : „Colonade solare“, versuri — 120 pag., 8 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — SENCRA : „Medeea“, (Col. „Thalia“), Traducere de Ion Acsan. Note de Eugen Cizek — 58 pag., 3,75 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — WALT WITHMAN : „Cintec despre mine“ (Col. „Orfeu“). Traducere și prolog de Mihnea Gheorghiu — 98 pag., 5,50 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — CHRISTOPH MARTIN WIELAND : „Opere alese“, 2 volume. Traducere de Ștefănița Răducanu și Erica Constantin. Prefață de Hertha Perez — 846 pag., 34 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — PABLO NERUDA : „Măstăsa și metaltul“, Poeme de dragoste. (Col. „Orfeu“). Traducere de Aurel Covaci — 120 pag., 6 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — OTTO RENE CASTILLO : „Jertfa sărutului“, (Col. „Poesis“). Cuvinte inedite, culegute de texte și traducere de Aurel Covaci — 98 pag., 5,50 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — DAMIAN HUREZANU : „Constantin Dobrogeanu-Gherea“, studiu social-istoric — 468 pag., 20 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — DR. ION BABICI, DR. GH. IONIȚĂ : „Tradiții de solidaritate internațională ale Partidului Comunist Român“ — 108 pag., 2 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — „Istoria literaturii române“, vol. III. Cuprinde epoca marilor clasici — 1043 pag., 66 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — CORNELIA COHUT și MAGDALENA VULPE : „Grupul din zona Fortele Fier“ — 385 pag., 12 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — AUREL MIHALE : „Fortă ascunsă“ (Col. Columna) — 148 pag., 5,50 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — MIHAIL KOGĂLNICEANU, C. NEGRUZZI : „200 rețete cerșite de bucate, prăjiturii și alte trebi gospodărești“ — 201 pag., 12,50 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — KUNCS ALADAR : „Fekete Kolosor“ I-II (Măstărea negră), roman, (Col. „Biblioteca școlară“), — 686 pag., 8,50 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — SINKO ZOLTAN : „Luk a téghen, (Gaură în cer) schițe umoristice — 203 pag., 7,50 lei.

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

EDITURA „ALBATROS“ — MIRCEA PALAGHIU : „Orbit de prea multă dragoste“

poetă interpretat (mai ales în cazul lui Dan Rotaru), remarcabilă este decizia cronicarului de a face loc unui cadru teoretic mai larg, guvernate de criteriile estetice moderne asupra liricii de inspirație erotică...

Concluzia esențială a cercetării sale sună după cum urmează: „Originalitatea unică (sic!) a lui Hasdeu este aceea de a fi un haos cu idei clare“.

Desene de CORNELIA POPA

Desene de CORNELIA POPA

Desene de CORNELIA POPA

Desene de CORNELIA POPA

Propuneri pentru paradisi

I. — Macedonski

— Vă ascult de două zile și jumătate și înțeleg că viața dumneavoastră putea să fie trăită de 100 de oameni. Puteau trăge sevă din ea 100 de suflete. Ea este ca un suvoi năpraznic de munte care sparge geologia și trece prin toate formele de relief. Vă trașeti din rădăcina Basileului Negru din munții Lestrului care și-a așezat descendenții la Vasilăși; știți-născut din părinți țărani liberi-olteni care dintr-o foamă năpraznică de știință au ajuns cărturari; v-ați îndrăgostit nebuneste și-ați fugit de-acasă la 17 ani; ați fost marinar, ziarist, țapinar; sînteți bacalaurat în filozofie la Sorbonna și fost student; v-a pasionat psihologia experimentală dar aveți studii în drept; ați iubit o viață întreaga poezia și artele; ați făcut poezii anti-dinastice și din cauza asta ați trecut așit în țară cit și la Paris drept „anarhist”; v-ați ocupat cu comerțul dar ați scos reviste și cărți; ați plecat să cuceriți lumea și în plină glorie materială v-ați întors în Oltenia, la Caralea, să fiți simplu plugar; ați cunoscut lumina literară a României din vremea cînd încă mai trăiau Caragiale și Maiorescu și strălucirea Montparnassului parizian din timpul cînd mai lucrau încă Rousseau-Vameș și Modigliani; ați fost emulul lui Macedonski și prieten la cataramă cu Brăncuși; ați întemeiat dinastia Paleolog cu urmași trei feciori; ați frățit, pur și simplu, dar ați trăit cu o forță năpraznică, ați trecut prin lume ca o cometă cu coadă strălucitoare-steră. Așa vă spun să vă spun că iradiati și acumă lumină, din toate părțile.

— Iți spunei cu plăcere lucrurile astea pentru că s-au înțimplat demult și pentru că știți să mă încolțesci, fata mea.

— Aveți o memorie formidabilă. Dacă ați scrie ce mi-au povestit mie ar ieși o mare carte.

— Da, mîntea e bună dar trupul mă lasă. Coaja e veche.

— De ce nu scrieți ?

— Cînd să mă scriu ? S-a făcut prea tîrziu.

— Scrieți despre Macedonski și despre Brăncuși. Mărturiile dumneavoastră ar fi de mare preț.

— Despre Brăncuși scriu acum. Puțina viață pe care o mai am vreau să i-o închin lui. Dar corespondența cu Macedonski se va publica după moarte. Sînt lucruri întinse acolo, prea delicioase.

— Nu vă e teamă că începîndu-mă mine altceva, corespondența s-ar putea denatura ?

— Mi-e frică în toate privințele, dar nu doresc să se spună că folosesc prietenia cu Macedonski pentru unele avantaje. Nu vreau să caut glorie de pe urma lui. Mai ales că prietenia lui pentru mine a fost act de neastăpînire.

— Dar este sigur că Macedonski v-a prețuit foarte mult. Corespondența, însăși, o vedeți. De altfel, și dedicațiile de pe cărți. Pe „Excelso” scrie:

„Lui V. Georgis Paleolog, iubitul meu discipol și amic, ca omnia ce priepce mai bine pîde decât aricare altui ce e versat, limba română și ce suuz versurile mele. Cu afecțiune sinceră, A. Macedonski”.

„Iar mai tîrziu, pe „Caria de Aur”:

„Prea scumnilui meu Discipol, Georgis Paleolog”.

— M-am gândit și eu de multe ori de ce m-a ales pe mine. Cînd m-a cunoscut nu reprezentam nimic în afară de linete și o mare plăcere de a iuvinge.

— Era imediat după fuga de-acasă ?

— Da. În 1906. Fusesem eliminat din toate școlile din țară și am venit la București.

— Cu ce vă îndeleținești cînd l-ați amovot pe Macedonski ?

— Întîi am vrut să mă fac actor și-am dat examen cu Nottara. Dar m-a găsit că n-am voce, nu știam să reg. Atunci m-am adresat lui Andronescu, un prieten de-al familiei, care m-a băgat în serviciul vămilor la Virșova. De-acolo la Burdujeni. Pe urmă m-am făcut gazetar. Cum iți spusei, am lucrat la „Vocea Dreptății” și la o foaie de cecrocș pe-troliferi „Biruinta”. La aștia făcusea era redactor. Publicau ce tălău din alte zăre. Culeme că îl conducea Macedonski.

— Atunci l-ați cunoscut ?

— Nu. Pentru că eu am plecat. La recomandăria lui Petre Liciu și Mița Filotti eu am trecut la „Victorul” lui Petre Logușeanu, unde eram reporter de noaptea.

— Ce făceați ?

— Ce făceam ? Afiam ce cine a mai fost călăit, ce tren a mai deralat, ce a mai luat foc. Alergam pe la toate comisaratele de poliție să aflu știri. Mergeam și la poștă și ridiceam telegrama de presă. În vremea aia se practica pe scară largă hînia jurnalistică. Povestea cu „Papa Mort” o știți ? Să fi-o spus în aia de la „Tara” furau de la poștă, în înțelegere cu funcționarii, telegramele externe ale „Universului”. După ce seoseau le vedeau ei întîi și-abia pe urmă ajungeau la destinatar. Cînd apăreau jurnalele ce să vezi ? Toate știrile „Universului” se tipăreau mai-nainte în „Tara”. Cînd au mîrosit ai de la „Universul” că nu e lucru curat, au aplicat a

— Teribil de afectat. Foarte bombastic. Se afla într-o per-petua declamațiune. Toți emulii lui erau genii și el era p-zintele lor.

— Era ridicat ?

— Avea un farmec nemaipomenit. Dacă închideai ochii asupra unor exagerări, omul era admirabil.

— Reiese din scrisori că era un om cald. Intr-una vă scrie:

„Si-apoi d-i-a erai eu și eu eram d-ta. Prietenia cu contract, pe timp mîrginit nu există. Niel n-a fost vorba așa între noi. Am aștat în d-ta un alt Macedonski, egal cu mine”.

— Și era și foarte generos în marea lui sîrăcie. Iți trimitea în scrisori cite un pol cu toate că eu eram foarte jenat.

— Cum vă explicați prietenia așit de afectuoasă pentru dv. ? Unele dintre scrisori conțin adevărate declarații de dragoste.

— Poate că Macedonski detectase în mine gustul pentru aventură și pentru speculația fantastică și asta l-a încințat. Țin mîntea că a fost uimit foarte tare cînd i-am prezentat zăurile mele, pe care le făurisem după un model oriental. Pe cînd eram mic, venise la Craiova, scăpat din năpasta genocidului un armean, pe nume Polilis, care deveni ulterior fabricant de acadele și pe care, într-o bună dimineață, fără ca el să mă știe, l-am găsit în grădini, așezat în genunchi, adîncînd soraile în extaz. La el am văzut pentru prima dată niște zăuri pe fețele cărora nu erau puncte ci însemne ciudate, hieroglife. Le consulta în fiecare dimineață, aruncîndu-le, după ce le scootea cu mare grijă din buzunărele dinăuntru al lăburului. Mai tîrziu, cînd m-a îndrăgit, mi-a făcut cu mie cadou trei zăuri și eu, cum am avut întotdeauna tendința spre nou și inedit, mi-am confecționat alte trei zăuri pe înțelesul meu. Macedonski, mare admirator al lui Mallarmé — („Toute pensée emet un coup de des / Et hazard en peut faire jaillir un monde”) a primit cu mare entuziasm ideea mea de a inventa un joc de zăuri cu simboluri poetice. Mai tîrziu l-le-am arătat și lui Brăncuși, la Paris, și împreună cu el am făcut alte gase zăuri, din marmore, cărora le-am adăugat și simboluri occidentale, în afara celor ale lui Zoroastru. Brăncuși a folosit simbolul spiralei, care semnifică bucuria, pentru a face portretul lui James Joyce, aliaș Fernigun, prietenul nostru comun. „Ești extraordinar ! mi-a spus Macedonski cînd i-am arătat zăurile. Nu ești pentru aicea. Du-te !” Și cu zăurile aicelea am plecat din țară.

— „Aicea” era pentru Macedonski un loc destul de incomod. Mă refer la relațiile lui cu casa regală. Oare campania anti-dinastică pe care a desfășurat-o și care i-a procurat așit de multe neplaceri, a fost o chestiune gravă, de fond moral, sau un spectacol senzationalist ?

— La Macedonski tradiția anti-dinastică exista în familie. Se spune că pe tatăl său l-ar fi omorît Carol. Dar în afară de-aceasta, urmările atitudinii lui au fost prea grave pentru a fi fost provocate de-un joc. Cu toate că în culise se spunea că l-a sărutat mîna regelui. Dar eu l-am întrebat și a negat vehement. Mi-a spus că l-ar fi zis regelui: „să rămînem prieteni”. Si-apoi, influențat de Macedonski, am devenit și eu anti-dinastic, ceea ce înseamnă că Poetul era foarte convingător. Cînd am dat de Macedonski și mi-a povestit aventurile lui anti-dinastice, m-am regăsit în elementul meu. Așasă, tata nu spunea altceva despre rege decît „neamtu co-floantant”. Singurul portret pe care îl avea în casă era al lui Cusa. Așa că microbul aicea și în mine. Ca gazetar ce mă pretindeam, am scos o broșură anti-dinastică intitulată „Sfîrșitul României”. Acumă faptul că țara noastră alunece în acest fel nemește prin călătoria ce ni se impune.

— Macedonski a fost fericit să aibă un emul așit de devotat ?

— Macedonski a fost foarte smecher. M-a lăsat să pier pe limba mea. N-a vrut să-mi citească manuscrisul dar asta s-a întors pîză la urmă împotriva lui. Știndu-se că sîntem prieteni s-a deștat în m-a influențat. Ce și-a zis sigurăntă ! „A, vază zică bătrînu! Macedonski tot mai formentează”.

— Se bucura de mare popularitate în epocă ?

— Da. Cu toate că întreaga sa viață s-a plîns că este un mare om și poet necunoscut. Cu toate că întîm era convins că este cel mai mare poet al țării și cel mai mare artist. Era conștient de aristocrația lui spirituală.

— Cu ce limbă scria ? Scria cu mare admirație: cum am primit eu limba asta ! Și avea, într-adevăr, o limbă nespuse de frumoasă și nouă.

— Vă citea des poezii ?

— În fiecare zi. Avea o oră a lui cînd citea. Se așeza la masa în cinci colțuri, cu vasul pentru tutun la îndemînă și citea în stilul său cîntat. Cînd am fost primit prima oară la el în casă, a citit în cinstoa mea „Noaptea de noembrie”.

— Și dumneavoastră făceați parte dintre lierții poezii geniale ?

— Da. Făceam și eu câteva versulețe de care eram foarte mîndru. Dar Macedonski avea cursul că voia să îndrepte versurile altuia. Mi-a displăcut la el cînd, citîndu-mi un volum de-al lui Cantili mi-a spus: „poezia asta eu am scris-o, poezia asta eu am îndreptat-o. Mi-a făcut o impresie proastă.”

— Dar în problema Eminescu cu așit reacționat ?

— Eram cîștigat de opinia lui asupra lui Eminescu. Am avut în mîna un exemplar al poeziilor lui Eminescu, ediția Maiorescu, pe care îl citeam cu creionul și, sub impulsul unor simțiri răscolite, subliniaș înadvertențele limbii cu semne de exclamație. Găsisse și greșeli de rimă și de ritm. Iar lîngă „Doină” era scris cuvîntul — „banală”. Dar epigrama o tăgăduia. Spunea că fusese scrisă pentru altceva, pentru Eminescu. În momentul acesta aș sugera să se culegă epi-

De vorbă cu V. G. Paleolog

— Într-o prefață scrisă de o cîțiva zile, Geo Bogza mă prezintă cu ochi luminoși, priși ca în două cercuri de piatră de amintirele unei vieți de aproape un veac. Am promis că voi călători la Craiova spre a-l vedea pe V. G. Paleolog în uncerul domoște pe care îl stăpînește și, l-am ajlat, un univers cit o chilie de pustnic, zidit între cărți, populat de puține obiecte din lumea de abia dată și de câteva vindonele acimizate pe geam. Cînd Foarte Marele Barbat intră în odăid, spăliu se revarsă pe fețează și ca apă, și tot ce mai încapă alături este umbra de argint foarte echii și de perla a doamnei pre-sub-

— Cum vă explicați totuși neînțelegerea pentru poezia lui Eminescu ?

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

— Era o antipatie care pornea de la Maiorescu. „Prima Verba” i-a fost dedicată criticului în termeni foarte elogi-

O pledoarie pentru om

Printre cele mai importante evenimente ale secolului nostru se numără nu numai angajarea omului într-o nouă aventură exterioară — cea cosmică, dar și amploarea pe care a luat-o aventura autocunoașterii. Niciodată omul nu s-a interesat atât de lumea înconjurătoare, cum se întâmplă în civilizația tehnologică a zilelor noastre, însă niciodată acest interes n-a fost doborât de o astfel de cuprindătoare și intensă preocupare de a se înțelege pe sine.

Acest efort de autocunoaștere nu se distinge atât prin aducerea în discuție a unor teme noi — omul și tehnica, omul și comunicațiile de masă, viitorul societății umane — cât mai ales printr-o atitudine nouă față de obiectul dezbaterii. Omul secolului XX caută să se raporteze la sine cu deplină luciditate. Ca obiect al cunoașterii, omul încetează de a mai deține un rang privilegiat. Dar această tendință de a realiza o cunoaștere științifică a omului, se transformă la unii gânditori contemporani — M. Foucault de exemplu — într-un antiumanism teoretic. Foarte frecvente astăzi, tentativele de a explica omul pornind de la sistem, structură, limbaj, inconștient, sfîrșesc uneori prin a dizolva omul, reducându-l la condiționările sale. Ca reacție față de această orientare a apărut o literatură filozofică ce și propune reabilitarea omului și a umanismului. Cătoroia română a avut prilejul să cunoască pe unul din reprezentanții acestei direcții. Este vorba de Mikael Dufrenne al cărui eseu „Pentru om” a apărut în 1971 la Editura Politică. Cartea lui Henri Wald face parte, de asemenea, dintre acele lucrări care combat antiumanismul teoretic apărut în legătură cu efortul de pozitivare din științele omului. **Limbaj și valoare** este o pledoarie pentru om. Autorul își propune și reușește să demonstreze că cercetarea științifică a omului nu numai că nu conduce cu necesitate la constatarea omului, dar și ca ea poate alimenta un umanism teoretic.

Pornind de la rezultatele principalelor discipline care studiază omul cu mijloace științifice — sociologia, lingvistica, teoria informației, antropologia structurală — Henri Wald elaborează schița unei antropologii filozofice opusă concluziilor antiumaniste care sînt derivate în mod eronat din aceleași premise. Studiul riguros al omului nu-i anulează poziția de valoare supremă, ci poate cel mult, modifica o anumită imagine pe care o menținem a avut-o despre sine însăși la un moment dat. „Helocentrismul a învins geocentrismul și niciodată antropocentrismul”, afirmă Henri Wald. Dar de unde rezultă superioritatea omului care-i conferă calitatea de valoare supremă?

Un prim element constituitiv al umanității omului este calitatea sa de a fi o ființă făuritoare de unelte. Datorită unelei omului nu se adaptează naturii așezându-se în ea, ci creează pentru a-l sluji. Apariția „mașinilor de gândit” a constituit pentru partizanii antiumanismului teoretic un nou prilej de a contesta superioritatea omului. Reluând discuția despre raportul om-mașină, Henri Wald aduce argumente noi pentru a demonstra superioritatea omului. Cel mai interesant și mai convingător nu se pare a fi următorul: „Într-o mașină, ca în orice altă unealtă, distanța dintre semnificanță și semnificație este încreștată. Ea nu poate să crească decât în măsura unei activități metaforice a valorii” (p. 62). Pentru a înțelege mai bine această idee trebuie să ne referim la celelalte elemente fundamentale care — în concepția autorului — definesc umanul: vorbirea. Omul este în mod esențial o ființă creatoare de unelte și o ființă vorbitoare. În timp ce animalul nu poate depăși sfera indicelui și a semnalului unde distanța între semnificanță și semnificație este minimă, omul trăiește în lumea semnelor, (semnele vorbirii sînt sunetele și literale) unde distanța dintre semnificanță (material) și semnificație (ideală) este maximă. Cultura este pentru Henri Wald perimetrul spiritual care se naște datorită distanțării crescînde dintre semnificație și semnificanță la nivelul vorbirii.

Cu ajutorul unelei omul produce mai mult decât consumă. Iar cu ajutorul vorbirii creează mai multă informație decât primește. Omul obține deci nu numai plus-product, ci și plus-informație. Ca ființă creatoare de cultură materială și spirituală omul este prin excelență o ființă **contraentropică**. Prin unelțile și vorbirea omul contracarează tendința de creștere a entropiei în natură. La Henri Wald antropologia devine „contraentropologie” — „știința creșterii informației, fundamentul științific al antropocentrismului modern” (p. 43).

Descoperirea de către cercetările moderne a importanței vorbirii nu numai pentru comunicarea ideilor, dar și pentru constituirea lor i-a condus pe unii filozofi ai limbajului spre încheierea că omul stă sub semnul unei noi neîlibertăți: tirania limbajului. De la recunoașterea importanței pe care o are limbajul în constituirea gândirii (este sursa sa materială) se trece la reducerea gândirii la limbaj. Vorbitorul este prizonierul propriei sale limbi. Henri Wald împărășește ideea că limbajul este sursa materială a gândirii, dar consideră că gândirea nu poate fi redusă la limbaj și că vorbitorul are o triplă libertate față de limbaj: fonematică (de pronunție), paradigmatică (de selecție) și sintagmatică (de compoziție). „Accentuând anumite cuvinte, înclinând sau coborînd tonul, alegînd anumite expresii și combinîndu-le într-un mod nou, vorbitorul poate să adauge informația sa personală la informația universală și națională a limbii pe care o vorbește”. (p. 126). Această triplă libertate față de limbaj se concretizează în stil. Stilul nu este însă o abatere de la gramatică, ci o abatere față de banal.

Din aceste două elemente care dau conținut umanului derivă alte două aspecte care întregesc schița de concepție antropologică pe care credem că o descrierăm în „Limbaj și valoare” — creativitatea și libertatea. Dispunînd de unelțile și vorbirea, omul este singura

ființă care se opune naturii crezînd o lume proprie — cultura. Existența culturii este deci expresia directă a facultăților demergice ale omului. Dar orice act de cultură este prin însăși existența sa un act de libertate față de natură. Istoria culturii prin care Henri Wald înțelege perfecționarea mijloacelor de producție și comunicație este istoria creșterii libertății umane. Dar omul poate fi liber nu numai ca ființă socială, în colectivitate ci și ca individ. Societatea oamenilor este singura societate alcătuită din individualități. În societate „oamenii nu sînt exemplarele unei specii, ci unicatele unui colectiv. Scopul suprem al societății este dezvoltarea personalității umane” (p. 115). Măsură superiorității unui tip de organizare socială față de un alt tip de organizare socială este tocmai gradul de libertate asigurat individualităților. Socialismul își propune să asigure pentru toți membrii colectivității statutul de personalitate.

În jurul acestei viziuni despre om ca valoare se organizează și celelalte idei ale cărții. Valorile, de exemplu, sînt însușiri culturale a unor produse umane care favorizează sau frînează dezvoltarea omului ca ființă culturală, creatoare și liberă. De asemenea, filozofia a avut și va avea întotdeauna o funcție politică — aceea de a fi „cea mai înaltă formă de feedback prin care se autoreglează societatea” (p. 176). Această funcție urmărește să contracareze tendințele de a unidimensionaliza omul și de a-l înstrăina de natura sa pe care le conține o epocă dată și care se reflectă în metafizica dominantă. Orice filozofie autentică este un umanism. De aceea dezvoltarea științelor nu face inutilă filozofia căci, „prin știință obiectul este acela care se impune subiectului; prin filozofie, subiectul este acela care se impune obiectului” (p. 174).

În încheiere, am adăuga o remarcă privitoare la stilul autorului. Henri Wald a optat pentru eseu — manieră de a scrie pe deplin adecvată unei cărți de atitudine cum este „Limbaj și valoare” și care pune în valoare personalitatea filozofică a autorului.

Vasile Dem. Zamfirescu

*) Henri Wald: „Limbaj și valoare”, Editura Enciclopedică română, 1973

Sculptură și desene de NICĂPETRE

Premiile Asociațiilor de scriitori din București, Brașov, Cluj, Iași, Tg. Mureș și Timișoara

Acordarea premiilor Asociațiilor de scriitori din București, Brașov, Cluj, Iași, Tg. Mureș și Timișoara, pe 1972, a constituit și în acest an ocazia unei retrospective a rodniciei activității de creație literară, un important prilej de confruntare a valorilor scriitoricești contemporane. După ce au fost supuse dezbaterii juriilor cele mai bune lucrări ale anului care a trecut, s-au acordat următoarele premii:

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN BUCUREȘTI:

Poezie: Ion Horea, pentru volumul „Încă nu”, Mircea Ivănescu, pentru volumul „Alte versuri” și Gabriela Melinescu, pentru cartea „Jurămîntul de sărăcie, castitate și supunere”.
Proză: Mircea Micu, pentru romanul „Paștele”, Al. Ivan Ghilii, pentru cartea de proză „Recliem pentru vii” și Maria Luiza Cristescu, pentru romanul „Castelul Vrajitoarelor”.

Critică și istorie literară: Paul Cornea, pentru studiul „Originea romantismului românesc”, Eugen Negrici, pentru volumul „Narațiunea în opera cronicarilor Grigore Ureche și Miron Costin” și Leonida Tondorescu, pentru studiul „Dramaturgia lui Cehov”.

Literatură pentru copii și tineret: Vladimir Colin, pentru romanul „Capcana timpului” și Dumitru M. Ion, pentru scrierea în proză, „Povestea minunatei călătorii”.

Traduceri din literatura universală: Dorina Novăceanu, pentru traducerea volumului „Moartea și bisula” de G. A. Borges.

Mențiuni: George Virgil Stoianescu, pentru volumul „Cercuți la Elsinore” și Petru Valda, pentru studiul „Dimitrie Cantemir și umanismul”.

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN BRAȘOV:
IV. Martinovici, pentru volumul de versuri „Ochii și pliele” și Ioana Postelnicu, pentru cartea „Toate au noroi de la pășuni”.

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN CLUJ:
Ansel Ghurgianu, pentru scrierile „Temperatura cuvintelor” și „Poartă cu săcești”, Vasile Iera, pentru volumul „Fum și nisip”, Kenez Ferenc, pentru cartea „Nisip în valză” și Răz Gvozdo, pentru volumul „Rătunea și frumusețea”.

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN IAȘI:
Ovidiu Genaru, pentru volumul „Patimile dină Bacovia” și Ionid Romanescu, pentru culegerea de poezii „Favore”.

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN TG. MUREȘ:
Papp Ferenc, pentru „Păznicul beat” și Szocs Kalman, pentru „Jucăria mele”.

ASOCIAȚIA SCRITORILOR DIN TIMIȘOARA:
Mircea Serbănescu, pentru volumul de schițe și povești „Misterioasa sirenă” și Al. Jelebeanu, pentru volumul de poezii „Transparențe”.

Plăcerile lecturii

Frudul și ultralucidul Lucian Bergeret ar fi putut intra, cu câteva decenii în urmă, la familia unui jurlu chemat să personifice prototipul (era cît pe ce să scriu așchetul) cititorului pasionat și cu înalt rafinament al lecturii. Astăzi însă, acest alter-ego al lui Anatole France, personajul comentator al ciclului „Istoria contemporană” este „însemnat” cu o țară de neiertat în opoziția dintr-un armășii săi întru erudite, dar mai ales pentru criteriile acelor contemporani ai noștri care se vor generație intelectuală spontanee.

Mi se pare că și ad exclamațiile revoltatice care se pot auzi în jurul profesorului Bergeret. Un în comentator al lui Virgiliu, inițiat al scrierilor lui Raimund cel mare, „doctorul balsamic”, să și permită o asemenea abatere de la codul manerelor elegante ale lecturii! Tocmai el să mărturisească eresia de a călători înăuntrul pe marginea volumului XXXVIII din „Istoria generală a călătorilor”?

Este adevărat că și Flaubert, afirmase în mod paradoxal: „Madame Bovary” este „moștenitorul” lui Dostoievski nu considerase nici el înfăntat să și identifice cel creator cu personaje sale! Viața lui Kafka era și ea în mod evident dominată de complexul arpenorului K. Neconvingător argumente! Cititorul rafinat, după cum mărturisese recent, într-un interviu pînă de mîndrie, un autorizat reprezentant al acestui mod de lectură, rămîne împasibil la acțiunea unui roman sau a unei nuvele, ba chiar și-o șterge din memorie, dîmpreună cu numele eroului, efi mai curînd să pînă în minte să și reținute de către cititorul de „tip mental superior” numai „nuanțele și parfumurile estetice sublimite” ca și senzația „comunicabilă incomunicabilului”.

Indreptățiți sîntem să-l considerăm vinovat de această întreagă încercare împotriva lecturii fidele, a implicării în lectură pe Theodor Lipos, binecunoscut filozof și estetician. Vastul studiu „Komik und Human” publicat de Lipos în 1968 la Hamburg, folosește pentru prima dată termenul Einfühlung pe care majoritatea psihologicilor îl vor asimila în limbile romanice noțiunii de empatie. Schematizat (ca orice definiție de stil) este analizat într-o celebră dispută filozofică dintre Kant și Herder; acesta din urmă afirmă textual: ceea ce ne place în-deosebi la o formă frumoasă este viața internă simțită de noi înșine în ea.

Idelle susținute de Max Scheler în „Wesen und Formen der Sympathie”, asociate unor interpretări unilaterale ale teoriilor freudiene au deplasat însă înțelegerea conceptului de empatie către un tip de fuziune de natură hipnotică, în care subiectul subjugă total eul lectorului anulîndu-i personalitatea și transportînd-o dincolo de determinările ei normale. Pragul sore explicația prin transcendentală a și fost astfel trecut.

Raționalismul estetic nu putea accepta, evident, această absolutizare a factorului afectiv în receptarea operei de artă. Este poziția pe care se situează Tudor Vianu cînd afirmă că „satisfația trezită de o operă de artă crește în măsura lucidității cu care o stăpînim intelectualmente, înțelegînd-o în valorile și mecanismul ei”, ca și Mihail Ralea atînd cînd optează pentru contemplatorul de artă — Zuschauer, cel care nu se confundă cu elementele emoționale ale operei ci menține o distanță lucidă față de ei și operă.

Informații și mimetic, cititorul estetizant călduros stătu în acest sens de critică sau eseu! suprarafinat, a început să abjure nediferențiat orice participare emoțională la viața unei opere literare, considerînd acest act, o incalificabilă degradare intelectuală.

Totuși empatia reprezintă, într-o interpretare științifică, interferența a două mișcări psihice, respectiv de identificare și proiectie, raportîndu-ne la modelul elaborat în psihologia genetică (a lui Piaget), o condiționare dialectică între afectiv și rațional ca laturi ale transparenței psihologice. Cele două laturi de unghi ale empatiei — una cognitivă și alta estetică — sînt observate cu acuitate și de Blaga în „Scrieri de-

pre artă”, iar Ralea, contrar interpretărilor grăbit estetizante, consideră Einfühlung-ul drept un proces de înțelegere a altora.

Regăm deci în empatie un echilibru gnosologic (întîmte-rea) și unul psihologic (cunoaștere-trăire; intelect-afect), al cărui termen se înscriu printre factorii esențiali ai procesului de creație cu caracter realist (Kovaliev și Mearescu). Edificator este în acest context afirmația lui Marin Preda din recent apărutele „Convorbiri...”: „Eu nu mă gîndesc niciodată dect la ce am cunoscut și la ce am trăit direct. Consider că numai asta are valoare”.

Totuși de ce alta vilvă în jurul disputei — prezentată panoramic într-un studiu-eseu al lui Stroe Marcu — pe sau contra empatiei în receptarea artistică? Pentru că empatia este implicată, în cea mai mare măsură, în recunoașterea și validarea funcției educative a literaturii. Putem să primim sau nu drept empatie afirmată la Marx cu privire la „Legenda lui Siegfried”, „Siegfried” reprezintă încreștură german. Nel toți care purtăm în piepturi înimi încă neltrite de vicisitudinile vieții, știm ce înseamnă asta. Nel toți sîntem stăpîniți de această sete de fape mar...” Dar cert este că de aici se deschide una dintre perspectivele importante ale concepției despre literatură și artă ca expresie a trăisărilor psihice, a aspirațiilor și pasiunilor unei colectivități constituite, a celor mai reprezentative individualități umane; pe această cale se pot concepe obiectivele majore ale educației prin artă.

Investigația sociopsihologică cu privire la cititor și la arta lecturii găsește aici două puternice imboliduri de a rezista unor vechi prejudecăți ca și unor mituri foarte recente.

Mircea Herivan

A trăi arta

Sub acest titlu, Mihail Nadin își publică teza de doctorat la Editura Eminescu. Titlu de mai sus justifică o disciplină teoretică pe care de a se articula (la noi și auzul), o știință ce se dovedește un cumul de date și un îndreptat în însușirea ori producerea operei de artă.

Spirit călănescian, dacă e necesar să-i dovedim ascendențele, Mihail Nadin definește în „Japuzul de artă” avînd predecesiile pentru divoaga pitorească dar și pentru demonstrația riguroasă, Relația estetică a are atînci cînd declară: „Arta nu e posibilă dect prin înțelegerea necesității, prin libertate, deci. Căci, realizîndu-se sensul înțeles, progresul în conștiința libertății. Ambiguitate și constrîngere se reîncepe aici într-un nucleu indivizibil”. E valuată asadar ideea leninistă a raportului dintre libertate și necesitate, analiza marxist-leninistă a fenomenului artistic rămîndă pe parcursul întregului volum platformă fermă a autorului. Defîndînd ori polemicînd, Mihail Nadin beneficiază de această clară direcționare ideologică ce conferă cărții un plus de autoritate: „A trăi arta înseamnă nu numai a o explica, ci și a o integra, a te angaja în raport cu eroluția ei. Epocile radicale și o noastă este cu siguranță una de acest fel — s-au impus ca atare tocmai prin acest mod de optiune” — declară autorul în finalul unei utile introduceri. De altfel, abordînd arta nu sub unghiul unei contemplări ci al unei participări, al unei interconexiuni, nu o dată demnă de a fi aplaudată, cartea încearcă să și epuizeze obiectul (procesul artistic în speță) prin surprinderea sensului evolutiv, a progresului care o caracterizează și a face caracteristică. „Sensul progresului în artă”, „Conceptul de artă modernă” ori „Arta, artile, timpul” sugerează chiar ca stîmbele titlului de capitol acest stăvilor efort al tinărilor esteticieni români. Sensul progresului se va defini de aceea prin înlesnarea dialectică dintre „transparență și opacitate”. În noi dovedește virtuțile și valabilitatea prin „senzația de vreme” ori prin „forța și limita metamorfazelor”.

Cum este și firesc, obiectul prim al volumului în discuție este arta modernă, arta contemporană nouă, produsul artistic „la zi”. Cartea subliniază conștient „necesitatea umanismului militant al oricărui act de creație”, abjurînd „anahronismul într-un înțeles de profunditate, ori ignorarea finalității artei în genere”. În acest fel e validat o dată mai mult statutul de știință generativă (și generatoare), de știință ideologică al esteticii. De aici dreptul acesteia de a trage concluzii și de a direcționa. Estetica are un cîmp de acțiune a cărui marșare și arezarea prestidigitator și distanțată, ea acționează astfel asupra artelor stăvilor etice și asupra celor dinamice, asupra artelor timpului ori ale spațiului. Estetica este proces ideologic, care să spună la ficca patină autorului, ea este nu numai o colaborare înfișă a artei dar și de a științei cu ea. Estetica nu a pare asadar — lucru notoriu de altfel — notă de titularizarea sa de către August von Baumgarten, vădește-ai e simt înfișit mai dinții din comună cu cele alte arte.

Asimilînd tot ceea ce este valabil din căutările și evenimentele contemporane în materie, Mihail Nadin dovedește conștientă preludii critice și responsabile nest indispensabile de altfel oricui aspiră la titlul de estetician. Aalenorismul în arta modernă. „Reflexia, cala metaforă”, reprezintă capitole consacrate evoluțiilor de tin critice.

Reprezentă poate sub aspectul nomenclurii de date și nume, nu o dată difișil sub unghiul recepțiilor stilistice, volumul „A trăi arta” rămîne o carte interesantă atîc prin tema pe care o abordează ca și prin contribuția pe care se străduiește să a aducă la metodologia estetică de la noi. Mihail Nadin încearcă să se întoarcă unii froni de relativ tinere esteticieni marxisti de la noi care nu mai privesc estetica drept un timid auxiliar al artei ci ca pe un colaborator și stimulent al ei. Relevanța sensului activ al esteticii, făcut cu argumente persuasive și nuantele conștite de altfel meritul recentei cărți scrise de Mihail Nadin.

Titus Văjue

revista străină

• BISERICA „SPAS NA KROV”, construită la Petrograd între anul 1853-1907 cu deceni sau muzee importante de artă a muzicului. Specialiștii de talent au decorat interiorul cu pietre semipretioase, iar pentru finisajul exterior au fost folosite marmura și granitul. O valoare deosebită a are arhitectural interior care ocupă o suprafață de cea. 7.000 m.p. El a fost executat de cunoscuții pictori rasi Vasnojos, Nesterov și Riabuşkin. Fatada și turnurile au un finisaj multicolor deosebit, iar cele cinci cupole au fost vopsite în culori colorate.

• ÎN CADRUL PLANETARULUI DIN MOSCOVA s-a deschis expoziția filatelice tradițională „Spre stele”. În acest an ea este consacrată aniversării a 500 de ani de la nașterea lui Nikolai Copernic. Conducerea Asociației filatelică unionale revista „Zamla i peselennia” au instituit gaze premii speciale pentru cele mai bune colecții expuse.

• ÎN CAPITALA UKRAINEI, KIEV, se va deschide un muzeu arheologic subteran. Acesta interesantă soluție a fost adoptată în urma descoperirilor făcute în timpul construirii metroului.

• DOUA NOI CĂRȚI DESPRE COPERNIC au fost publicate de către Editura Osselinum-Wroclaw: „NICOLAS COPERNIC ÎN CULTURA SPIRITUALĂ ENGLEZĂ A EPOCHII LUI SHAKESPEARE” de Henryk Zing din Lublin, specialist al trecutului Marii Britanii (care spune printre altele în prefață: „Anglia a fost țara care, lucru mai puțin cunoscut pînă acum, — a adămis într-o mare măsură — la mijlocul secolului al XVII-lea — descoperirile astronomului polonez”); cea de a doua carte, intitulată „DIOGRAFIA MAI PUTIN CUNOSCUTĂ A LUI NIKOLAS COPERNIC DĂTÎND DIN ANUL 1588” este semnată de prof. Bronislaw Bilinski, care conduce la Roma filiala Academiei Poloneze de științe; ambele cărți sînt publicate în rezumat și în limbi străine.

• LA SALZBURG s-a deschis pentru a 60-a oară stagiunea de vară a Teatrului de Marionete, intruna din sălile Mozartium, rezervată special în acest scop. Se fac pregătiri pentru a se completa opera lui Mozart printr-o punere în scenă a lui „Jigara” și pentru a se înscrisa la program „Poveștile lui Hoffmann” de Offenbach și „Faust” de Gounaud, iar va fi prezentă teatrul de marionete, se face un turneu în Franța, Belgia, Anglia și Grecia. Pentru stagiunea viitoare sînt în curs tratative pentru a serie de reprezentații în RP Chineză, realizîndu-se astfel pentru prima oară o apariție a unui ansamblu european de acest gen în Peking.

• EDITURA PENTRU LITERATURA PENTRU COPII „ALBATROS” DIN PRAGA a fost distinsă cu Premiul cărții 1972. Din bogata producție de cărți a ultimului an juriul a ales colecția în 3 volume „Poezii pentru copii” de Frantisek Bronislaw (în memoriam), a selecția din lucrările lui Oldřich Surovka „Basme din grădina curcubeului”, cartea instructivă „O zădărnă pîcitură” de Aida Zdanek, menționîndu-se și ilustrațiile deosebit de sugestive ale lui Adolf Born și Ota Janacek.

• ÎN CATALOGUL EDITURII ALBIN MICHEL figurează mai mult de douăzeci de volume semnate de Roland Dorgeles, președinte al decan al Academiei Goncourt, care a murit în luna aprilie anul acesta în vîrstă de 87 de ani. Intreaga sa operă poartă urmele tinereții petrecute în Montmartre și ale Marelui Război din 1916 de la „Cruz de Bois” care l-a făcut celebru încă din anul 1919, pînă la „Bouquet de Bohème” și „Quand j'étais montmartrois”.

• ÎN CURÎND VA VEDEA LUMINA TIPARULUI „JURNALUL” LUI ARTHUR SCHNITZLER, sub îngrijirea fiului său, prof. Heinrich Schnitzler din Viena, care este țară îndioală gîndul în măsura să descripteze numeroasele note și abreviațiuni utilizate de scriitor în jurnalul său; toate documentele care compun „Jurnalul” s-au păstrat în timpul celui de-al doilea război mondial la Oxford.

• ÎN ED SEUL A APĂRUT DE CURÎND volumul „DE GAULLE ARTISTE DE LA POLITIQUE” de Stanley și Inge Hoffmann, Charles de Gaulle și-a dirijat viața și vocația sa ca pe o adevărată operă

de artă datorită calmului și raționalității conflictelor personale și dramatice naționale. El a utilizat lecțiile familiale, dovezile publice și particulare, particularitățile și leninismul personalității sale, pentru a demonstra cum „Charles” care dovede să fi și pentru a și îndeplini misiunea pentru care era chemat: a stringe laolalt francezii pe a refuze și retrînși o careare idea despre Franța. Acest eseu își propune ad demonstrație cum „Charles” a creat personaje adu politic „De Gaulle” și cum acesta a fost el însuși cel care s-a pus în serviciul celui de-al treilea personal, — eroul istoric și mitic „Generalul De Gaulle”. Scrierile lui a înlocuit mereu pe omul de acțiune și a pregătit de fiecare dată punctul de plecare pentru o nouă victorie.

• CASA DE DISCURII „MELODIA” DIN MOSCOVA a investit în cel de-al 10-lea disc LP cu care se încheie editarea înregistrărilor complete ale lui Pîndar Schmitt. Colecția este consacrată aniversării a 50 de ani de la nașterea marelui cîntăreț rus.

• AL NOULFA FESTIVAL AL TINĂRULUI CINEMA DIN TOULON, are loc în acest an între 13 și 19 iunie. O secțiune a festivalului este consacrată cinematografului de cercetare și experimental, alta fiind rezervată filmelor al căror caracter nu permite o exploatare comercială imediată. Este vorba doar de filme realizate de „lineri rezistori”.

• DIMPĂ ULTIMELOR SALE DOUA FILME FUTURISTE 2001, „Pădurile de Pasajoc” și „Oran mîcrașnic” Stanley Kubrick a hotărît să facă un salt în trecut și în anul al secolului al XVIII-lea în Anolia. Recent, vizionînd și-a făcut cunoscută la Londra intenția de a transpune pe ecran romanul mitic cunoscut al lui William Makepeace Thackeray „Baru Lindon”. Eroul cărții, un aventurier irlandez brutal, mincinos și afeșat, nu fi interpretat de Ryan O'Neal (din Love Story) iar interpreta principală rol feminin va fi Marisa Berenson (din Cabaret).

• CUNOSCUTUL VIOLONIST ISAAC STERN împlinește la 21 lu-

He vîrstă de 50 ani. El trăiește la New York și este cu siguranță muzicantul cu cel mai înălțat program, dînd peste 150 de concerte pe an. În anul 1956 Isaac Stern a fost numit în funcția de Leonard Bernstein, responsabil al departamentului muzicii la „National Council on the Arts” din Washington.

• ÎN FRANTA, PENTRU PRIMA OARĂ, s-a organizat muzicală pe termen lung și a fi pusă la dispoziția unui întreg oraș timp de patru săptămîni. La Aix-en-Provence între 18 iunie și 14 iulie se vor desfășura mai mult de o sută de manifestări muzicale organizate în diferite locuri (străzi, pețe, grădini, vechi hoteluri, biserică, mînăstiri, cariere, etc). Toate aceste manifestări, oferite grațios tuturor, au drept scop să demitifice concertul și muzica în general punînd-o la îndemîna tuturor.

• ÎN TRE UNU ȘI UN Iunie are loc la Paris o expoziție consacrată lui Paul Langeron (1872-1946) „omul secolului mijlociu” organizată de Institutul Maurice Thorez.

• UN PROGRAM MONDIAL de acțiune în vederea promovării cărții și lecturii a fost stabilit de un Comitet de experți întruții la sfîrșitul lunii mai la UNESCO. Acestu-l a fost pus pe necesitatea de a se elabora planuri naționale în vederea creșterii producției și folosirii cărții precum și încurajarea lecturii prin mijloacele de largă informație — presă, cinematograful, televiziunea.

• SCRITORUL MAURICE DEKOBRA a decedat, la Paris în vîrstă de 88 de ani. Romanic, jurnalist, scenarist, realizator de filme și autor al unor lucrări literare avînd o hază exotismul și sentimentalismul senșivitate. A sîntit peste 80 de lucrări. Cartea sa cea mai cunoscută a fost țară îndioală, „La Madone des alpepins” („Madona din tren”) unul dintre primele best-sellers tradus în 12 de limbi și adaptat de două ori pe ecran. Dar a scriezeci de alte romane cum ar fi: „Mon coeur au vent”, „La gondole aux chimères”, „Tigres passionés” etc care au cunoscut tiraje de mîad și au fost transpuse în scenarii pentru filme.

S. P. V.

Din lirica peruană

CESAR VALLEJO
(1892-1938)

Pași îndepărtați

Tatăl meu doarme. Și chipul lui frumos
pare a liniște de ape-adânci.
I-așit de bun, acum...
și dacă există ceva amar în el, sint eu.

E multă singurătate în casă;
și aștăzi vești de la copii nu au venit.
Tatăl meu se trezește, ascultă.
I-așit de-apropie de mine...
și dacă există ceva în el străin, sint eu.

E multă singurătate în casa fără zgomote,
fără vești, fără copilărie.
Și dacă există ceva prăbușit în seara aceasta
ceva care coboară și urcă,
sint două drumuri vechi, alba și șerpuite.

Pe ele sufletul meu merge pe jos.

Agapă

Azi nimeni să mă-ntrebe n-a venit;
nimeni în seara asta nu mi s-a cerut.

Toți trec în seara asta, toți se duc,
nimeni cerându-mi, neîntrebând nimic.

Și nu știu ce-mi rămâne, uitat definitiv
în inimile mele, ca un lucru străin.

Vas cu toartă: Mama și copilul

Am leșit în fața ușii
și mi vine să le strig tuturor:
Dacă regretați ceva, rămâneți pe loc!

Pentru că în toate serile acestei vieți
eu nu știu cu ce ușă ne întinim
și ceva străin îmi duce sufletul.

Azi nimeni n-a venit.
Și-n seara asta am murit puțin.

Trece un om cu o piine sub braț

Trece un om cu o piine sub braț
Să mai scriu, după-aceea, despre fărâmița mea?

Un altul se-afeară, se scarpină,
descoperă un păduche la subțioară, ucidă-l!
Cu ce drept să mai scriu despre psihanaliză?

Un altul a intrat cu parul în sufletul meu
Să-i mai vorbesc după aceea medicului despre
Sacrate?

Trece un schiop cu un copil de mână,
Să-i mai citesc după-aceea pe Andre Brelton?

Un altul caută în narați seminte și coji
Cum să mai scriu, după-aceea, despre înfiat?

Un zidar se prăbușește de pe acoperiș, moare și
nu mai prizeste
Să mai învezi, după-aceea, tropici și metaforele?

Un negustor fură clientul la cântar
Să mai vorbești, după-aceea, despre a patra
dimensiune?

Un bancher își falsifică cifrele
Cu ce drept să mai plingi la teatru?

Un porcă doarme abandonat în țărâni
Să mai vorbești, după-aceea, despre Picasso?

Cineva își curăța pușca în bucătărie
Cu ce curaj să mai vorbești despre moarte?

AUGUSTO SALAZAR BONDY
(n. 1924)

Confidență cu voce tare

Aparțin unei rose sentimentale,
unei patrii abesită de timp,
unei țărâni ale cărei flori
se înmulțesc noaptea de noaptea
și îmi iubesc necozurile,
am mândria mea, proslăvesc viața
sub acest cer tăcut
și sint asemenea unei corăbii care-naintează
spre-o insulă de fac.

Aparțin multor oameni și-s liber,
mă ridic asemenea zerilor, din ultimele nequiri,
strălucind în nesfârșite cimpuri tăcute, de aur,
Scriu, după cum vedeți și așez pe străzi,
protestez și duc cu mine vorbele nenumărate,
ce sint, uneori, ca niște cripi,

În cadrul liricii latino-americane, poezia peruană ocupă un loc îndreptățit de însăși afirmarea ei într-un spațiu spiritual în care a ființat, mult timp, una dintre cele mai strălucite culturi precolumbiene, cultura incasă. S-au păstrat pînă azi urmele acestei culturi (chiar și ale altora de mai înainte — Chavin, Chimu sau Nazca) și s-au păstrat multe, foarte multe poeme elaborate în limba quechua, limbă pe care o mai vorbește și azi o mare parte din populația țării. În general, sint poeme cu un pronunțat

caracter dialogal, proslăvind muncile cîmpului sau victoriile războinicilor, inovații de dragoste și înmuri închinată Soarelui (Marelui Inca), zeu și simbol al glorioșului Imperiu din Anzi. Istoria literaturii peruane le înregistrează ca atare — și de aici putem vorbi de cel puțin zece secole de existență a acestei poezii — iar cîțiva pasionați de trecutul le-au cules în antologii bilingve, dîndu-le astfel o șansă durată și influențînd mult asupra liricii actuale, îndeosebi

prin cele scrise de către tineri. Cîț privește poezia de expresie spaniolă, aceasta s-a dezvoltat, treptat, odată cu venirea conquistadorilor, avînd o lungă perioadă orală și cunoscînd mult mai tirziu forma cultă. O comunicare permanentă cu universul liric tradițional face ca poezia peruană să aibă un pronunțat caracter social și poate că aceasta este una dintre trăsăturile ei fundamentale, alături de tonul „gris” — cenușiu subliniat și definit arit de bine de savantul peruan Luis Alberto Sanchez, E

o poezie care urmărește de aproape istoria țării, o poezie care nu suferă deloc de privirea spre Europa — faimosul eurotropicism, de care se face prea mult caz —, căci a găsit în ea însăși resursele care s-o întrefînă via și a știut, nu odată, să se constituie în avangardă. Mulți dintre poezii peruani se bucură azi de un prestigiu internațional deosebit. Între ei, neapărat Cesar Vallejo, pe care personal îl consider drept unul dintre cel mai mari poezii ai veacului nostru.

Vas cu figură

Prezentare și traducere de DARIE NOVĂCEANU

fulgi ce brăzdează un albastru fierbinte,
dar pot să rămîn liniștiți, pot să renunț,
pot să am teamă, ca oricare altul,
să săvîrșesc erori, să-mi lipsească aerul
cșa cum lipsește păcatul, plînea, rîsul, atîtea lucruri.

Neiertător e timpul, ca un număr ce crește
și știu că el se-adună pe tîmpla mea, pe miini,
pe umerii mei, ca o mumie,
și-l aparțin și lui, rasei și țării mele,
iar cînd scriu asta pe hîrtie, cînd o mărturisesc
cu voce tare,
aș da în ca toți și-o știe
și să plîngă alături de mine.

AUGUSTO LUNEL
(n. 1924)

Locuitorul Soarelui

În țara mea se-ajunge abandonînd toate drumurile,
Cînd mă gîndesc la țara mea, tresar ce dintr-un
vîs.

Ciclap al cărui unic ochi rămîna marea,
Privirea noastră face să vină a noadă zi.

Cînd arborii își amintesc de țara mea, acestea
primăvara.

În țara mea s-ajunge însoțit de stele,
Deschizînd a fereastră în cer, spre Saturn.
Punînd mîna pe mările lunii.

La țara mea duc orice drum.
Și-atunci cînd drumul este marea,
S-ajunge-n țara mea cu fiecare val.

CESAR CALVO
(n. 1940)

Veniți să vedeți camera poetului

De la stradă
pînă la sufletul meu
există distanță de treizeci de străzi.
Urcați-le.
E în partea sîngelui.

Dacă întâlniți la ușa pîngirii,
întrebați-o
întrebați-o în numele tuturor
și veți ajunge în camera poetului:
în scuarul a corajului,
a războiului cu sînge, alba cu război,
păvîntului vestit zgomotul surd,
prăfuit de lacrimi scîrbe
și o hîrtie pe care scrie
și aplaudă frunzele mării.

Veniți să vedeți camera poetului,
leșit să vedeți camera poetului.
De la sufletul meu
pînă la camera
există distanță de treizeci de străzi.
Plecați, distrugeți-le.

JAVIER HERAUD
(1942-1963)

Dorință

As vrea să dorm
să-mi întorc privirea
spre mare,
să contemplăm rîsul
crescînd marea
între maluri
ca o enormă
rană deschisă
în pieptul meu.

Să mă trezesc
să mă așez
și să dorm iarăși
între gurile de vîrsare
sau

De la o mamă

Niște soldați care beau rachiu
mi-au spus că, de-acum,
țara aceasta este a noastră.
Și mi-au mai spus
să nu-mi mai aștept copiii.

Va trebui, de aceea,
să dau scaunele din casă
pe ulei de candelă și puțină piine.
Țărîna neagră, asemenea lumincilor,
este a noastră, mi-au spus soldații.
Și totuși, cînd vor începe plîile
ne trebuie să vindem
hainele și pantofii
morților mei.

Între-a zi voi cumpăra un cântec
și voi coborî în șesurile noastre
negre,
să strîng recolta
din nesfârșitele pămînturi încinse.

GABRIELA MISTRAL

Climă

Ora serii e cea care-și lasă
șegele desățurate pe munți.

Cineva în această oră suferă;
a lăsmă-și pierea, neliniștită,
în această însesare, pieptul
zdrobit în stringere bărbătească.

Există o inimă unde-și înnoaie
această seară virturile-nșingerate.

Valec s-a prins de-acum în umbră
și se umple cu liniște.
Dar privește, din adînc, cum se aprinde
de roșeață, muntele.

Eu încep să cînt mînu la această oră
însoțit de un cântec din pieptul
meu. Vor fi ea cea care scrie
cîntecul acesta de sînge?

Îmi duc mîna la inimă și sint
cît trupul meu a primit-o.

Ploaia liniștită

Acasă apă sălcie și tristă
ca un copil pedepsit
înainte de a veni pe lume,
moare

Liniștit pomul, liniștit vîntul,
a, și-n această liniște minunată
cîntecul acesta ușor și amar,
prăbușindu-se!

Carul a ca o imensă
inimă din care se dechide amarul.
Nu plouă: e singurarea lentă
și mare!

Din casele lor, oamenii
nu sint această omăciune,
această cădere de apă tristă
din înălțime!

Acest larg și abesitar
coboșii de ape invinse
cître Pămîntul care zece
și transpiră!

Plouă. Ca un soac tragic
Noaptea sa lasă în mîni
ce se va urca, peste umbră,
din Pămînt?

Veți dami în timp ce alară
code, sufîind, această apă inertă
această apă ca rîul Lete, soară
cu Moartea

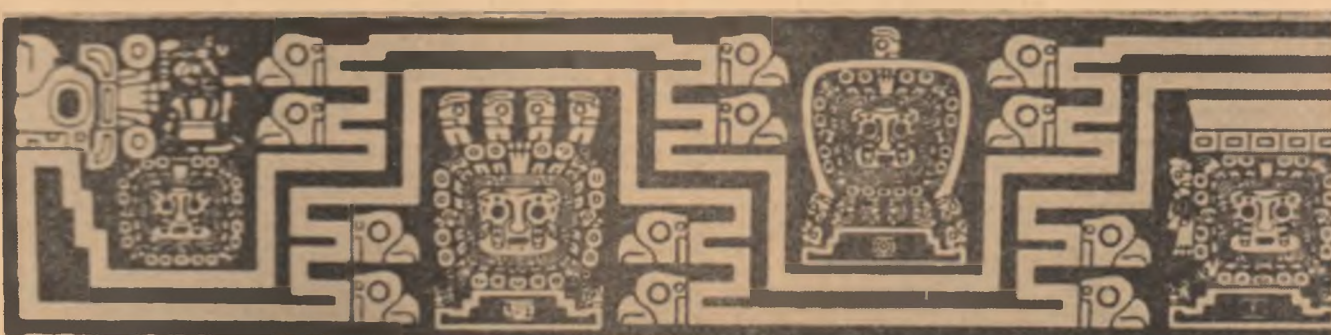
ANTONIO CISNEROS
(n. 1940)

Vint dinspre Pacific

Apa
cresce de timpuriu
în reșul soarelui.

Pescărușii cu zboruri fragile
sară valul în creștere
pînă cînd se umflă și stau
ca niște bănci înțînse la soare.

Doar zărețele
și corăbii ne anunță
că sub aceasta nisipuri
semănată în șiruri
ne-au rămas străbunii.

Inscripția de jos a frizelor de pe Poarta Verii, Tiahuanaco

Luceafărul
Revistă editată de
UNIUNEA SCRITORILOR
din REPUBLICA SOCIALISTĂ
ROMÂNIA

Redactor șef:
VIROL TEODORESCU
Redactori șefi adjuncți:
**CEZAR BALTAȘ, S. DAMIAN,
GEORGINA HORODINCA**
Secretar general de redacție:
TEODOR BALȘ

REDACTIA: București, Bd. Ana Ipătescu 15
Telefon: 50 40 25; 50 44 85
ADMINISTRAȚIA: Șoseaua Kiseleff, 10, tel. 18 33 99
ABONAMENTELE:
3 luni — 13 lei; 6 luni — 26 lei; 1 an — 52 lei
Tiparul executat la:
COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA SCINTEI”
Paginător: Nicolae Ion